

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/104/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113234550
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ludvika Bodnárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7113234550.3

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti U. X. nar. X.X.XXXX a Y. X. nar. XX.X.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave detí rodičov A.. V. X. bývajúceho v L. G. Z. č. XX O. republika zastúpeného JUDr. Jozefom Vodákom advokátom so sídlom vo Valašskom Meziříčí Masarykova 753 Česká republika a H.. C. X. trvale bývajúcej v L. G. Z. XX O. republika toho času v K. na ulici X. mája č. X zastúpené JUDr. Blankou Nagyovou advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie v Košiciach Štúrova 44 v konaní o návrhu otca na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č.k. 18P 189/2013-484 z 11.1.2016 takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením zamietol návrh navrhovateľa a nenariadil návrat maloletej U. X. nar. X.X.XXXX a maloletej Y. X. nar. XX.X.XXXX do miesta ich obvyklého pobytu v Českej republike. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Pri tomto rozhodnutí vec právne posúdil podľa Haagskeho dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, ktorý bol prijatý dňa 25.10.1980 podpísaný v mene Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky dňa 28.12.1992 a Slovenská republika vyslovila súhlas s Dohovorom dňa 15.6.2000. Z uvedeného vychádzal z dôvodu, že ide o vec neoprávneného premiestnenia maloletých detí z Českej republiky na územie Slovenskej republiky. Z právnej úpravy týkajúcej sa predmetu konania vyplýva základný cieľ Dohovoru, a to zaistenie bezodkladného návratu detí protiprávne premiestnených alebo zadržovaných v niektorom zmluvnom štáte. Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za protiprávne vtedy, ak ním dôjde k porušeniu práva starostlivosti o dieťa, ktoré má osoba, inštitúcia alebo ktorýkoľvek iný orgán podľa právneho poriadku štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním. Konajúci súd na základe vykonaného dokazovania dospel k jednoznačnému záveru, že obvyklý pobyt maloletých detí X. bol v Českej republike na adrese posledného spoločného bydliska rodičov G. Z. č. XX v L.. Maloleté deti v tomto mieste obvyklého pobytu navštevovali školu a škôlku až do času, kým matka s maloletými deťmi neopustila bydlisko 17.10.2013 tak, že najprv sa odsťahovala do podnájmu v Brne a následne dňa 25.10.2013 na územie Slovenskej republiky do Rožňavy, kde žijú spolu s matkou na adrese starých rodičov. Pred premiestnením maloletých detí z Českej republiky na Slovensko prislúchalo opatrovnícke právo obom rodičom, obaja rodičia mali právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Keďže deti mali svoj obvyklý pobyt na území ČR, patria do jurisdikcie českého súdu, čo sa preukázalo aj konaním a rozhodovaním o úprave rodičovskej zodpovednosti pred príslušným Mestským súdom v Brne. Konajúci súd ďalej konštatoval, že pokiaľ dôjde k protiprávnemu premiestneniu alebo zadržaniu dieťaťa a pokiaľ je podaný rodičom návrh na vrátenie dieťaťa do jedného roka, konajúci súd ďalej citoval článok 19 predmetného Dohovoru, prípadne článok

20 Dohovoru, pokiaľ dôjde k protiprávnemu premiestneniu alebo zadržaniu dieťaťa a pokiaľ je podaný rodičom návrh na vrátenie dieťaťa do jedného roka od protiprávneho zadržania alebo premiestnenia, musí súd nariadiť vrátenie dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá len vtedy, ak je daná niektorá z výnimiek uvedených v citovanom článku 13 prípadne článku 20 Dohovoru. Vzhľadom na to, že Česká republika a Slovenská republika sú členmi Európskej únie, pre posúdenie týchto výnimiek platia aj ustanovenia Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorý v článku 11 upravuje podmienky pre návrat dieťaťa (tzv. Nariadenie Brusel II).

Podľa čl. 11 ods. 2 pri uplatňovaní čl. 12 a 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 sa musí zabezpečiť, aby sa dieťaťu dala možnosť vyjadriť sa v konaní, ak sa to s ohľadom na jeho vek alebo stupeň vyspelosti nejaví nevhodné.

Podľa čl. 11 ods. 4 Nariadenia súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa čl. 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru z roku 1980 ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. Podľa ods. 5 súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa, kým sa osobe, ktorá požiadala o návrat dieťaťa nedala možnosť vyjadriť sa. Konajúci súd konštatoval, že v konaní nebolo preukázané, že otec trvalou zmenou miesta pobytu detí súhlasil. Na základe vykonaného dokazovania doterajších rozhodnutí súdov v danej veci v súlade s citovanými ustanoveniami medzinárodných predpisov a celkového vyhodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania konajúci súd dospel k záveru, že v prejednávanej prípadne sú splnené dôvody pre navrátenie maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu. V tejto súvislosti poukázal na závery zrušujúceho rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, ktorým bol prvostupňový súd viazaný a osobitne poukazuje na to, že v rámci tohto konania súd rozhoduje výlučne iba o tom, či dieťa bude do miesta obvyklého bydliska navrátené alebo nie. Zdôraznil nespornosť zistenia tohto konania, že miestom obvyklého pobytu maloletých detí bola Česká republika, z ktorej boli matkou bez súhlasu otca premiestnené na územie Slovenskej republiky, kde sa zdržiavajú spolu s matkou od 25.10.2013, teda viac ako dva roky. Zdôraznil, že ide už o dlhodobý pobyt maloletých detí na území Slovenskej republiky, ktorý spôsobil, že v mieste terajšieho bydliska sa maloleté deti zapojili do školského systému, maloletá U. je žiačkou štvrtého ročníka základnej školy a maloletá Y. žiačkou druhého ročníka základnej školy. Obidve maloleté deti sú zapojené aj do mimoškolských aktivít, ktoré matka v priebehu tohto konania preukázala. Majú zabezpečenú kompletnú zdravotnú starostlivosť v mieste terajšieho bydliska, majú v Rožňave blízku rodinu, rodičov matky, ktorí poskytujú matke pomoc pri starostlivosti o deti, pretože bývajú v tom istom dome. Maloleté deti rozprávajú po slovensky, učia sa výborne a majú množstvo kamarátov. Je nesporné, že v dôsledku toho došlo k adaptácii maloletých detí na území Slovenskej republiky tak, že podľa zväženia súdu je možno v tomto prípade aplikovať čl. 13b Haagskeho dohovoru a nenariadiť návrat maloletých detí. Teda je tu časové hľadisko, ktoré aj podľa doterajšej judikatúry európskeho súdu pre ľudské práva musí súd rozhodujúci o návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu zohľadniť. Konajúci súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal aj na zmenu pomerov, ktorá nastala na strane otca oproti stavu v čase predchádzajúceho rozhodnutia súdu, kedy súd predpokladá, že v prípade maloletých detí do miesta ich obvyklého pobytu sa budú môcť zdržiavať, prípadne aj s matkou v ich rodinnom dome, ktorý patrí do bezpodielového spoluvlastníctva matky a otca. V čase rozhodnutia však zistil, že v tomto rodinnom dome v Brne v súčasnosti žije otec so svojou novou partnerkou, s jej dieťaťom a očakávajú narodenie spoločného dieťaťa. Aj tieto okolnosti prispeli k rozhodnutiu súdu, že návrat maloletých detí by znamenal pre ne návrat do prostredia, s ktorým deti už nie sú vzhľadom, v tomto prostredí žijú pre nich cudzí ľudia, ktorých nepoznajú a za týchto podmienok by podľa zväženia súdu existovalo vážne nebezpečenstvo, že návrat by deti vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ich inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Preto neprichádzalo do úvahy ani prijatie žiadnych ochranných opatrení pre zabezpečenie návratu maloletých detí tak, ako to predpokladá ust. čl. 11 ods. 4 Nariadenia Brusel II. Takéto opatrenia ani otec neponúkol a v súčasnej dôkaznej situácii by boli nerealizovateľné. Ďalej súd poukázal aj na rozsudok mestského súdu v Brne, ktorý nebol právoplatný v čase rozhodnutia, ale ktorý rozhodoval vo veci samej o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom tak, že tieto zveril do osobnej starostlivosti matky, určil výživné otca a upravil styk otca s maloletými deťmi. Takto rozhodol aj s tým vedomím, že matka s maloletými deťmi sa nachádza na území Slovenskej republiky. Dôvodom takéhoto rozhodnutia Mestského súdu v Brne bola skutočnosť, že matka starostlivosť o maloleté deti riadne zabezpečuje a o deti je u matky dobre postarané. Sú v nej vytvorené vhodné podmienky pre zdravý fyzický i duševný vývoj maloletých detí a preto nepovažoval za dôvodné meniť ich terajšie výchovné prostredie. Konajúci súd výrazne zdôraznil a poukázal v odôvodnení aj na vyjadrenie a vôľu maloletých detí, ktorá bola v priebehu konania primerane ich veku zisťovaná súdom

vypočutím. Deti primerane svojej vyspelosti spontánne bez nátlaku vypovedali o tom, že chcú zostať v mieste terajšieho bydliska spolu s matkou, kde sú šťastné a spokojné a túžia najmä po tom, aby prestali konflikty medzi rodičmi a situácia medzi nimi sa vyriešila. Konajúci súd konštatoval, že maloleté deti, najmä staršia U. vedela svoju vôľu vyjadriť veľmi jednoznačne a jednoznačne formulovala svoj vlastný názor na celé konanie. Deti dokonca vyslovili obavu a strach z toho, že by ich otec mohol vziať späť do Brna. Vyslovili názor, že si nevedia predstaviť návrat do miesta obvyklého pobytu k otcovi a už vôbec nie bez matky. Na základe takto vykonaného dokazovania a s poukazom na citované ustanovenia konajúci súd rozhodol tak, že návrat maloletých detí do miesta obvyklého pobytu nenariadil.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých detí. Opätovne dôrazne poukázal na to, že je nesporné, že miestom obvyklého pobytu detí bola Česká republika, z ktorej matka maloleté deti bez súhlasu otca premiestnila do miesta ich súčasného bydliska na území Slovenskej republiky. Na tzv. časové hľadisko, to znamená, že maloleté deti sa nachádzajú v dôsledku tohto premiestnenia v Slovenskej republike už viac ako dva roky uviedol, že k tomuto časovému obdobiu prispela výslovne matka, ktorá nerešpektovala rozhodnutia súdov. Uvedené tzv. časové hľadisko otec nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť. Vyslovil presvedčenie, že adaptácia detí by bola rýchla aj v prípade ich návratu do Českej republiky. Maloleté deti by sa adaptovali rovnako rýchlo na prostredie v ich pôvodnom bydlisku hlavne za situácie, že boli zverené do starostlivosti matky na základe rozhodnutia Mestského súdu v Brne. Boli by aj nútené sa adaptovať predovšetkým z obavy, že by stratili kontakt s matkou. Dôrazne uviedol, že zmena pomerov by v žiadnom prípade nevytvárala nebezpečie, že by boli deti vystavené fyzickej či duševnej ujme alebo že by boli privedené do neznesiteľnej situácie. Vrátili by sa do rodinného domu, ktorý je spoločným majetkom manželov a ktorý by v prípade ich návratu otec aj s terajšou partnerkou opustil. Vyslovil presvedčenie, že nadviazanie nového vzťahu u otca nie je prekážkou, pretože deti sú v starostlivosti matky a je vysoký predpoklad, že rozhodnutie Mestského súdu v Brne, ktoré bolo vydané, bude odvolacím súdom potvrdené. Navrhol preto, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a návrhu otca o návrat maloletých detí do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky vyhovel.

K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník. Navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny a zákonný potvrdiť a predovšetkým ho potvrdiť ako rozhodnutie v záujme maloletých detí.

Matka sa k odvolaniu otca nevyjadrila.

Odvolací súd dodáva, že pri rozhodovaní o návrate dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu musí súd vychádzať zo starostlivo zisteného skutkového stavu, to znamená, že dôvody, ktoré by mohli eliminovať návrat dieťaťa do miesta bydliska v inom členskom štáte, musia byť zistené a objasnené, natoľko dostatočne, aby posúdenie navrátenia, resp. nenavrátania dieťaťa nevychádzalo iba z dôkazov produkovaných jedným z účastníkov konania, ale aby boli zistené tiež relevantné informácie orgánu štátu obvyklého pobytu dieťaťa. Pri hodnotení okolností a dôkazov ktoré sú v konaní predložené, musí súd prihliadnuť na informácie o sociálnom postavení dieťaťa v mieste jeho obvyklého pobytu. Súd prvého stupňa, ktorý na základe rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Krajského súdu v Košiciach doplnil aktuálne dokazovanie, predovšetkým zistil aktuálnu situáciu ohľadom maloletých detí, kde konštatoval, že za obdobie od odchodu z Českej republiky došlo k takej výraznej adaptácii detí na život v súčasnom prostredí, že vytrhnutie z tohto prostredia a zmena prostredia by bola pre deti veľkou psychickou záťažou. Prihliadol aj na samotné vyjadrenia a vôľu maloletých detí, ktoré jednoznačne vyjadrili nesúhlas s návratom do Českej republiky, naopak si výslovne žiadajú, aby zostali bývať spolu s matkou v Rožňave, v Slovenskej republike. V neposlednej miere zohľadnil aj zmenu pomerov na strane otca, ktorý medzičasom nadviazal známosť s inou ženou, s ktorou žije v spoločnej domácnosti v rodinnom dome, ktorý je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov a s touto ženou očakáva narodenie dieťaťa. Súd prvého stupňa sa oboznámil aj s odôvodnením rozsudku Mestského súdu v Brne, ktorý zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky, aj keď pre úplnosť dodáva, že toto rozhodnutie nemá zásadný vplyv na rozhodnutie o návrate maloletých detí do miesta obvyklého pobytu. Odvolací súd považuje ďalej za potrebné zdôrazniť, že nemá pochybnosti o spôsobilosti ani jedného z rodičov svoje deti vychovávať, ani o podmienkach, ktoré sú pre deti vytvorené či už v krajine obvyklého pobytu alebo v mieste ich terajšieho pobytu napriek tomu, za súčasných okolností s prihliadnutím na doteraz rozsiahle vykonané dokazovanie a opätovne poukazuje na vyjadrenie a vôľu maloletých detí, dospel k rovnakému právnu záveru, ako súd prvého stupňa, že za daných okolností nie je návrat detí do krajiny obvyklého pobytu v ich záujme. Súd prvého stupňa rozhodol správne aj o trovách konania s poukazom na ust. §

146 ods. 1 písm. a/ O.s.p., preto dovolací súd uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa stotožnil s jeho odôvodnením.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p..

Rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.